

Helse- og omsorgsdepartementet

Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref.
201001774-/PTT

Vår ref.
10/00099/301
Saksbeh. Hanne Kofstadmoen/ Lill Tove Nilssen

Vår dato
15.4.2011

Høringsuttalelse – utkast til forskrift om endring av strålevernforskriften

Vi viser til høringsbrev av 25. januar 2011 om forslag til forskrift om endring av forskrift om strålevern og bruk av stråling. Forslaget innebærer et forbud mot å tilby solarier til personer under 18 år, et krav om at virksomheter som tilbyr bruk av solarium skal være betjente, og et krav om at betjeningen skal ha gjennomgått nødvendig opplæring for å ivareta sine plikter etter forskriften.

Statens strålevern støtter forslaget

Strålevernet støtter forslaget til 18-års aldersgrense og betjeningskrav i solarier, og mener forslaget er faglig godt begrunnet. Vi har lenge arbeidet for å begrense solariebruk blant utsatte grupper og unge mennesker.

Forslaget er gjennomarbeidet og godt redegjort for. Vi har noen supplerende merknader som det redegjøres for i avsnittene under.

Solarium til utsatte grupper og unge mennesker er ikke berettiget

Det er et grunnleggende prinsipp i strålevernlovgivningen at all bruk av stråling skal være berettiget. I dette ligger at fordelene ved å tillate stråling skal være større enn ulempene strålingen medfører, jf. strålevernforskriften § 5.

Solarier avgir intens UV-stråling (på nivå med tropisk sol) i den hensikt å brune huden, men kan også gi solforbrenning. Solariebruk ble i 2009 klassifisert av IARC (WHO) som kreftfremkallende. Risikoen for å utvikle den alvorligste formen for hudkreft, føflekkreft, øker med økt solariebruk. Det gjelder både ved hyppig bruk og ved bruk over flere år. I tillegg øker risikoen for hver gang man blir rød/solbrent ved solariebruk. De fleste nordmenn har lys hud og blir lett solbrent og det er for mange som får føflekkreft i Norge. På denne bakgrunn har solarier og solstudioer blitt regulert i nærmere 30 år.

Strålevernet kan vanskelig se at det å tilby bruk av solarier til utsatte grupper og unge mennesker i den hensikt å brune huden er berettiget strålebruk.

Kompetent personale er en forutsetning for å oppfylle kravet til optimalisering

Et annet grunnleggende prinsipp i strålevernlovgivningen er at strålingen skal være optimalisert. Det vil si at eksponeringen skal holdes så lav som praktisk mulig, sosiale, økonomiske og andre forhold tatt i betraktning (ALARA-prinsippet – As Low As Reasonably Achievable), jf. strålevernforskriften § 5.

Solarium er tillatt og kunden bør sikres på best mulig måte. Strålingen fra solarieret må ikke medføre unødig risiko for forbrenning. Det er allerede i dag en lovbestemt begrensning i hvor mye UV-stråling et solarium kan avgi. Målinger Strålevernet utførte i 2008 viste at 77 % av solarierne var sterkere enn tillatt og UV-strålingen varierte mye fra et solarium til et annet. UV-B og UV-A strålingen var henholdsvis 0,5-3,7 og 3-26 ganger sterkere enn sommersolen i Oslo.

Solarium bør ikke brukes av de med høy risiko for helseskade, blant annet de som blir lett brent og de under 18 år. De som skal sole seg, bør kunne få individuell veiledning basert på en vurdering av hudtype og andre forhold som kan påvirke effekt av soling (blant annet medisinbruk), samt i forhold til hensikten deres med solingen.

Nesten 90 % av solstudioene i Norge er i dag ubetjente. Dagens krav om oppslag med farer ved solariebruk og oppslag med anbefalte solingstider sikrer ikke at kunden mottar informasjonen eller at denne er tilstrekkelig. Tilsyn har vist at denne informasjonen ofte er mangelfull, ikke tilstede, eller er direkte feil i mange solstudioer.

Kompetent betjening kan også begrense adgangen for personer som er særlig utsatt for solforbrenning og dermed har økt risiko for å utvikle føflekkreft.

Kravet om kompetent betjening er svært viktig for å forebygge og redusere antall helseskader fra solariebruk. Betjeningen må kunne dekke to behov:

1. Kunne gi personlig veiledning i forhold til kundens hud og behov, ikke minst avvise kunder som har en hudtype som bør unngå bruk av solarier.
2. Betjeningen må påse at forskriftens strålings- og tekniske krav er oppfylt.

For at strålingen fra solarium skal oppfylle kravet til optimalisering må den som tilbyr solarium ha kompetanse til å gi denne veiledningen.

Mangel på betjening kan være et brudd på produktkontrollen / sikkerhetsdirektivet

Produktkontrollen implementerer det generelle sikkerhetsdirektivet (GPDS) som forvaltes av Direktoratet for sivil beredskap. Det følger av produktkontrollen § 3 femte ledd at den som eier virksomhet

"plikter å gi bruker av forbrukerprodukt og mottaker av en forbrukertjeneste tilstrekkelig og relevant informasjon slik at disse settes i stand til å vurdere sikkerheten ved disse og eventuelt sikre seg mot fare, med mindre dette klart fremgår uten slik informasjon. Informasjonen skal være tydelig, lett tilgjengelig og tilpasset brukerens og mottakerens behov. Slike opplysninger medfører ikke fritak fra lovens øvrige krav."

Strålevernet mener at kompetent personale i solstudioer er en forutsetning for å kunne gi tilstrekkelig og relevant informasjon til kunden. Mangel på kompetent personale kan derfor synes å være et brudd på produktkontrollloven. Videre synes mangel på adgangskontroll å stride mot loven, siden det å tilby solarietjeneste til spesielt sårbare grupper medfører en uakseptabel risiko for helseskade. Denne fortolkningen av sikkerhetsdirektivet er lagt til grunn i enkelte andre land, for eksempel i Nederland som bruker sikkerhetsdirektivet som hjemmel for å kreve aldersbegrensning og kompetent personale.

Foreldre er ansvarlige for hjemmebruk

Norsk solarieforening har hevdet at adgangskontroll for unge mennesker vil føre til økt bruk av solarier i hjemmene.

Strålevernet mener at forslaget vil gi viktige signaler om at solariebruk anses som helseskadelig, særlig for utsatte grupper og unge mennesker. Vi understreker at det er foreldrenes ansvar å vurdere solariebruk i eget hjem for sine barn.

Solariebruk og vitamin D

Enkelte forskere har anbefalt solariebruk for å oppnå tilstrekkelig nivå av vitamin D, særlig i vinterhalvåret.

Solarier er konstruert for å brune huden og er ikke optimal for vitamin D-produksjon. Solarier avgir mye mer UV-A stråling enn sola. Vitamin D kan bare dannes i huden etter UV-B bestråling. Forbrenningsrisikoen er like stor for UV-B og UV-A strålene fra solariene. I Norge er det tillatt med solarier som avgir UV-stråling på nivå med tropisk sol, men målinger har vist at 77 % av solariene er sterkere enn tillatt, strålingen varierer mye fra et solarium til det neste. Dette øker forbrenningsrisikoen ytterligere. Vi får også vitamin D fra kosten, særlig fra fet fisk og tran og fra matvarer tilsatt vitamin D og fra vitamintilskudd.

Med hilsen

Ole Harbitz
direktør

Martin Høiby
avdelingsdirektør